

N:o 120.

Af Herr J. Jonasson, från Calmar län: Om 25 procent nedsättning i de för Första Hufvudtiteln äskade anslag.

En vändpunkt synes nu vara kommen för såväl den enskilda som den allmänna hushållningen i vårt land. Ett klarare medvetande om vigten af att blott för i möjligen större måtto produktiva ändamål använda privata och offentliga tillgångar gör sig mer och mer gällande, sparsamhet har blifvit dagens lösen. Den erkändes redan för ett år sedan af Kongl. Maj:t såsom en tvingande nödvändighet, och sedan dess inträffade förhållanden hafva i ökad mån gjort den till det främsta kraf, som af folket riktas till Representationen, och hvars uppfyllande det med skarp blick öfvervakar. Af Riksdagens och Regeringens förenade bemödanden väntar folket att motsatsen mellan aftagande välstånd och bitter nöd, å ena sidan, samt oförminskad statslyx, å den andra, ej alltför länge skall ega bestånd.

Emellertid kan det ej undgås, att den framåtskridande samhällsutvecklingen dels för med sig alldeles nya behof, dels åt sådana som redan finnas till gifver en betydlig utvidgning och förvandlar dem från mera underordnade till hufvudsakliga poster i utgifter; så måste förhållandet blifva t. ex. med anslagen för folkskoleväsendet. Men skola härunder, medän Statens utgiftsbudget hastigt råkar i sådana riktningar som för några år eller artionden sedan kunde afspisas med några smulor — äfven alla äldre behof tillfredsställas i samma omfång som förr — så är fara värdt att skattebördorna tilltaga i ett till välnågans framåtskridande alltför opropotionerligt förhållande samt att de till slut uppnå en tyngd, under hvilken folket dignar.

Mig förefaller det dock redan vid första anblicken temligen klart, att för ett samhälle, som håller på att till hela sitt inre skick ombildas till något annat än det förut var, åtskilliga utgifter, som fordom hörde till de väsentligaste, ej mera kunna ega samma betydelse som förr, och att å dem indragningar kunna ske, som åtminstone till en del motsvara

de nya utgifter som nya förhållanden gjort nödvändiga. Man kan redan på förhand ur allmänna förnuftsgrunder draga en dylik slutsats, och den vinner styrka genom en närmare granskning af förhållandena. Ty liksom det säger sig sjelft, att en statsförvaltning, som för århundraden redan grundlades såsom verktyg för en centraliserande och till envælde sträfvande konungamagt, i våra dagar måste vara otidsenlig och kunna förenklas, så kan ock enhvar, som gjort närmare bekantskap med vår penningödande administration, anföra erfarenhetsskäl i mängd för denna åsigt. Det torde ock blifva en af den nya Representationens angelägnaste uppgifter att, till betydlig besparing för statskassan och till lättnad för de enskilde medborgarnes onödigt öfvervakade verksamhet, genomdrifva en betydlig indragning af tjenster och embetsverk samt i det hela gifva statsförvaltningen former, som äro på en gång billigare samt enklare och lättare, i hvilken den kan snabbare röra sig.

Men skall god hushållning på allvar göras gällande i det allmänna och enskilda lifvet, så att man ej blott håller på skillingen och låter riksdalern springa, då måste exemplet komma uppifrån. Den enskilda hushållningen förbättras ej derigenom, att den rike blott predikar sparsamhet för den som intet har att spara, och den allmänna hushållningen förbättras ej genom snålhet i småsaker, medan statslyxen i stort får florera. Sparsamhet i statshushållningen bör därför börja i statsförvaltningens spets, eller med första hufvudtiteln. I en tidpunkt då en stor del af landets befolkning lider ytterlig nöd, då all affärsverksamhet är nedtryckt och välmågan i sjunkande, då detta oaktadt folket måst åtaga sig dels en ny direkt skatt, dels tillökning i gamla indirekta, bör det ej kunna betraktas såsom ett öfverdrivet eller opassande anspråk att äfven konungahuset vidkännes någon minskad inkomst.

På dessa grunder får jag vördsamt föreslå,
det Riksdagen måtte besluta en nedsättning af 25
procent å de uti första hufvudtiteln äskade anslag.

Om remiss till Stats-Utskottet anhålles.

Stockholm den 23 Januari 1868.

J. Jonasson
från Calmar län.
